

GERŐ JÁNOS

Kopog a tető

Mellettük ritkulnak a város lámpái, a Skoda nem gyorsan, de egyenletes tempóban kergette maga alá a kilométereket,

— Most jó? — kérdezte a férfi.

Szipogva felelt:

— Nagyon jó. Bár soha ne érne véget ez az út.

— Akkor nem érnénk a kempinghez, és nem aludhatnánk együtt.

— Azt se bánám!

— Ilyen önmegtartóztató lettél?

— Ne bánts! Én veled akarok lenni. Minél tovább... nem egy éjszaka. Ha lehetne, én nem eresztenélek el soha többé.

Már megint többet mondott a kelleténél. Ahelyett, hogy hagyta volna, Imre mondja ki, újra előreszaladt. Pedig lehet, Imre is megnyilatkozik kis idő múlva. De tehet ő arról, ha nem bír taktikázni, ha azonnal felszakad belőle, amit gondol? Imre előtt egyetlen titkos rezdülése sincs. Huszonhárom éves élete nyitott könyv előtte, és azt szeretné, ha mindig az lenne.

— Arra gondoltál, ezután mi lesz? — kérdezte Sárvári.

Ezen törte a fejét már egész nap: lehet folytatni, szabad újra jelentkezni? Ő nagyon szeretné. De Imre lezárta egyszer az ügyet, nem bűn hát neki újra kezdeni. Még bűnnek se lenne baj, hiszen mi a bűn, ha mindkettőjüknek jó! Ez nem lehet az. Mi értelme van? — ez a gyötrő kérdés. Ha Imre akarná, akkor titokban, mindenkit kijátszva, újra és újra találkozni kellene. De vajon Imre akarja-e igazán?

Valami kedveset kellett volna mondani, de már belébújt az ördög, maga se értette, miért kötözködik.

— Azt hiszem, te inkább megrémültél, mint megörültél, amikor megismerted a hangomat.

Sárvári lelassította a kocsit, és a padkához vezette. Itt dőcögött egy darabig, míg végre megállt.

— Kisbogár, nem ismerek rád. Te azelőtt soha nem bántottál engem.

Megint felcsattant, sértően:

— És te, engem? Ha nem adtam volna tudomásodra még elég világosan, most tudd meg: miattad jutottam a diliházba. Nekem se előtted, se utánad nem volt férfi. Pedig a házasságba is te kergettél. De az meg se történt, semmis minden, csak te vagy! Érted?

Sárvári elrestellte magát. Nagyjából megsejtette, hogy ilyen áldozatra, ilyen szerelemre ő nem képes. És mégis büszke volt erre a ragaszkodásra. Öszülő fejjel ilyen fiatal nő szerelmével ki ne büszkélkedne?

Magához húzta az asszonyt, szeretgette. Eddig a kormányt kellett marnakolnia, most talán éppen ezért, mohón szorította magához a régi illatú kedves testet. Ildikó már elfelejtette előbbi sérelmét, két csók között mondta:

— Édes, ha most nem találkozunk, nem állok jót magamért.

— Vagyis?

— Vagyis öngyilkos leszek.

— Így meggyötörtelek?

— Kegyetlenül.

— Pedig nem akartam. Te úgyis tudod, hogy én nem akartam... De azért valld be, hónapok óta készültél a velem való találkozásra.

Az asszony mély lélegzetet vett a fojtogató levegőből. Szípgova mondta:

— Bevallom! Évek óta.

Most vették észre, hogy dörögni kezdett az ég. Valami villám előresietett és nem messze tőlük becsapott egy magas fába. Előbb piros lett a világ, azután sárga, majd vakítóan fehér, amit fekete sötétség követett, hatalmas csattanással.

Hosszú szünet után Sárvári megkérdezte:

— Félsz?

Ildikó majdnem kacagva mondta, a csattanás utáni „süketségtől” szinte ordítva:

— Veled, édes? Mi bajom történhetne? Legfeljebb ittmaradunk mind a ketten, örökre.

Újra elindította az autót. Az eső csapkodott, de még nem volt igazi nyári zivatar. Még mindig csak a légnyomás nehezen elviselhető, nyomasztó határsárról, s az előbbi „előretolt” villámból lehetett érezni, hogy ítéletidő lesz.

— Tudod — mondta Sárvári —, ismerem ezt a készülődést. Én hónapokig latolgattam a lehetőségeket, amikor elindultam hozzád. Karamboloztam, nem volt szerencsém. Remélem, most szerencsésebb leszek. Babona ide, babona oda, azt tudom, ha együtt vagyunk, a szerencse is mellénk szegődik. Nem valami misztikum vagy idealizmus miatt, egyszerűen a szerelem kényszere miatt.

— Édes, ezt százszor meghallgatnám! Ezek szerint nem csak én vágyódtam állandóan utánad, hanem te is.

— Miből gondolod, hogy nem kívánkozom vissza hozzád?

Ildikó lassan mondta ki a kegyetlen igazságot:

— A címetet ismerted. Nem tudhattad, hogy én onnan elköltöztem. Mégse írtál, soha.

Nehéz lett volna erre válaszolni. De ember legyen a talpán, aki abban a helyzetben megoldást lel. Ildikónak mégis igaza van. Ha más nem, a félelmét, kétségbeesztő bizonytalankodását megírhatta volna... Egyetlen mentsége akad talán. Az, hogy állapotos asszonyt hagyott Pesten. Még jó, hogy nem tudott a másiktól, mert akkor teljesen elveszíti a fejét. Két ilyen egyenértékű asszony egyszerre! Miért választotta ki az élet ilyen kegyetlen próbára? Soha nem kívánta, soha eszébe nem jutott, legszívesebben menekült volna a félelmetes próba elől.

— A címetet ismerted — mondta újra Ildikó.

Beletaposott a gázpedálba, és elkeseredve sziszegte:

— Megszenvedtem miattad! Pedig a szenvedést nem érdemeltem. Én dolgozni akartam, hinni a magam ideáljaiban.

— Megérdemelted! — vágta rá Ildikó.

— Megérdemeltem, én? Te mondod ezt nekem, aki azt állítottad, rajtam kívül a világ nem létezik?

— Igen! És százszor mondom: igen! Azt hiszed, ha megírod, mi az igazság, én szenvedek annyit? Mert nekem nemcsak az elvesztésed fáj, a mód is, ahogyan elhagytál. Egy utolsó kurvát nem hagynak úgy ott, mint te engem.

Kegyetlen, kemény mondatok voltak ezek. Alig bírta kimondani:

— Kisbogár, kezdek félni tőled.

— Tőlem? Inkább az igazságtól!

Elhallgattak. Ildikó egyre jobban érezte, rossz úton halad. Nem akarta bántani Imrét, és minduntalan észbe kapott: nem, ezt nem szabad tenni! Miért

szakadt fel hát belőle gátlástalanul a mondanivaló? A sokéves sérelemért így akart jóvátételt venni? Ő, jóvátételt Imrén! Éveket adna oda gondolkodás nélkül az életéből, ha tudná, hogy ezzel meghosszabbíthatja az együttlétüket. Egy éjszakáért feljárnának talán az egész életét, mint az operairodalom romantikus hősei. És szegény helyett büszke rá, hogy Imrét ilyen kegyetlenül szereti.

Most már komolyabban csapkodott körülöttük a villám. Az eső ugyancsak rákezdett, a reflektorfényben látni lehetett, milyen erővel veri az utat. A kocsi teteje is kopogott, mintha borsót öntenének rá. A villámok pontosan kiválasztották a helyet, az út jobb és bal oldalán, szabályos ismétlődéssel villantak fel. Óriásit csattant néha, és a dőrejt még a motor meg a kerekek hangja se volt képes elnyomni.

— Fekete-kisbogár! — mondta Imre. — Mindjárt odaérünk, ne félj!

— Viharos volt a szerelmünk először, úgy látszik, a folytatás se lesz más.

Sárvári egy pillanatra elengedte a kormányt egyik kezével, és az asszony térdét megsimogatta.

— Bevallom neked, mindig csodáltam benned ezt a talpraesettséget. Mindennek azonnal felelni tudsz. Melletted majdnemhogy kisfiúnak érzem magam, pedig hozzám képest te vagy a gyerek.

— Mást nem csodáltál? — mondta Ildikó szentelően.

— De igen. Mást is!

Megkönnyebbülve felcacagtak, egyszerre, mint akik értik egymás gondolatát. Az imént támadt feszültség elmúlt, még a vihar sem zavarta kedélyüket. Sárvári visszahúzta kezét az asszony térdéről. A patkókanyarhoz értek, vigyázni kellett, nehogy megsüsszon a sikos úton az autó. A fák ázótt, dús lombján csillogott a reflektor fénye, és szálanként látni lehetett az esőt. Szemben egyetlen autó jött, csak ők törték szét az éjszaka sötétjét. Sárvárinak az jutott erről eszébe, hogy ilyen rettenetes időben vajon ott találják-e a gondnokot, aki kollégái szerint csak busás borralaló fejében szokott szobát adni.

Járt már erre nemegyszer, de ezt a kempinget nem ismerte. Megmagyarázták ugyan, hol kell letérni a főútról, mégis attól tartott, eltéveszti a helyet. És hiába meresztgette a szemét, úgy tűnt, az aggodalma nem véletlen, nem leli meg a bejáratot.

Most Ildikó simogatta meg a tarkóját. Ez jólesett. De már nem nagyon tudott vele törődni, mert minden idegszálával a kemping bejáratát kereste:

— Kisbogár, figyelj! Állítólag a vasúton túl van egy magas épület, azután.

Ildikó felcacagott.

— Tudod, milyen disznóság jutott eszembe?

Lelassított, közben mondta:

— Disznóság, neked? Az hihetetlen!

— Pedig igaz.

— Akkor ki vele! Te szoktad hirdetni: ha kimondjuk, megkönnyebbülünk.

— Szóval... De kinevetsz...

— Ugyan!

— Egyik kolléganőmtől hallottam, hogy így, kocsiban. Érted? Most meg én, veled.

A kocsi futását még jobban lelassította, de ezt szinte szégyellte most, ebben a helyzetben.

— Kisbogár, mi nem maradunk bent... mi...

Ildikó félbeszakította:

— Tudom, te józan örült. Csak eszembe jutott, nem érted?

Megkönnyebbülve felsóhajtott:

— Elég nehéz téged követni.

— Mi van ebben nehéz? Még ennek is örülök. És, ha hiszed, ha nem, én soha nem itéltem el Polyáknét. Inkább irigyeltem. Mert mindig arra gondoltam, mi lenne, ha egyszer te vinnél el, úgy, autózni. Pedig még azt se tudtam,

hogy kocsid van. Képzeld el, miért jutott, ez eszembe?... Na, képzeld, én kérem, és még akkor se szégyellem magam!

Elérték azt a bizonyos magas épületet. Egy villám fényénél teljes sárgaságában elibük pompázott. Elsőnek Ildikó kiáltott fel:

— Te, ez lesz az!

Újra lelassított, és megtalálta a bejáratot. Sóderral lehintett út volt, alul hiányzott a kő. A Skoda elég nehezen kapaszkodott meg benne, a farát idegesen ide-oda dobálta. Fenyőfák között haladtak, vigyázni kellett, mert egyetlen kocsinyomszélességben volt csak a sóder, ha arról lecsúsznak, menthetetlenül kintragadnak. Megpillantották az első faházat, de embereket nem láttak. Már szinte cammogva haladtak, első sebességben, akkor véget ért a sóderes út is. Itt kénytelen-kelletlen megálltak.

— Mi történt? — kérdezte Ildikó.

— Tovább nem mehetünk. Még tíz méter, és traktor se húzza ki ezt a dögöt. Lejt és agyag! Képzeld el! A sódernak meg vége.

— És most mi lesz?

— Elmegyek, megkeresem a gondnokot. Te addig itt maradsz.

— Ebben a zuhogó esőben? Pacallá ázol!

— Jobbat tudsz?

Ildikó átölelte a vállát:

— Várjunk, majd elmúlik az eső.

— Ha reggelig esik?

Az asszony csendesen, természetesen mondta:

— Nem lehet ezt az ülést lehajtani?

Idegesen felelt:

— Lehetne, de én nem akarom. Főleg itt, az út közepén. Képzeld el!

— Ki jönne ide, ebben az esőben?

— És ha mégis, mint mi?

— Ők talán ugyanezért! Szemrehányást nem tehetnének!

Alighanem a motor hangját hallották meg a távolban. Mindenesetre valami fény lobbant előttük, a messzi, hívogató bizonytalanságban.

— Maradj! — mondta határozottan. Kiszállt a kocsiból, és az orkáncabátját magára terítette. Valamit használt az eső ellen, a feje legalábbis nem ázott. Annál inkább a zakója alja és a nadrágja, deréktől lefelé. A cipője is megtelt néhány lépés után, és a nadrágja szára súlyos lett pillanatok alatt.

Nagyon hosszúnak tűnt az út a fény forrásáig, pedig százméternyit, ha kellett haladni. Ott valami tó partján, rossz fabódé eresze alól világított zseblámpájával egy férfi. A bódénál most villanyfény is gyúlt, és a hirtelen fellobbant fénynél nem volt nehéz megismerni a vénembert, aki integetett.

— Ilyen időben? — mondta szinte felháborodva, amiért most vendégeket kapott.

— Én rendeltem az esőt? — vágott vissza Sárvári dühösen.

Az öreg nem zavartatta magát. Még mindig felsőbbrendűsége tudatában faggatózott:

— Maguk jöttek a kocsival?

Dühösen vágta rá:

— Egész az út végéig, mert nem akartunk elsüllyedni.

— Személyi igazolványt!

— Az enyém itt van, a hölgyét majd hozom.

— Gondolom, az igazolvány mellé a hölgyet is! — mondta az öreg.

Ezen már bosszankodni se lehetett, kesernyésen felnevetett:

— Ha már idáig elvergődtünk.

Az öreg sokatmondóan legyintett:

— Hogy ne ázzanak sokat, itt van mellettünk az a faház. Az igazolványt meg a pénzt adja ide előre — hatvan forint —, én meg adom a kulcsot meg ezt a világítóeszközt, azután azt csinálnak, amit akarnak.

Könnyebben ment, mint gondolta. A fene se törődött már az esővel. Odaadott egy százast a vénembernek, átvette a kulcsot és a felajánlott zseblámpát. Gyorsan cuppogott vissza átázott cipőjében a szakadó esőben. Eltévedni nem lehetett, mert a szélességjelző lámpa világított a Skodán, és a fenyőfák is mereven álltak kétoldalt az út mentén.

Ildikó már a közeledtére kinyitotta az ajtót.

— Van helyünk — újságolta boldogan, mielőtt Ildikó még kérdezhetett volna.

Az asszony boldogan elmosolyodott, és összecukukható, modern kis esernyőt vett elő az ülés mellől. Levette a cipőjét és a harisnyáját is, mint aki pontosan tudja, mi vár rá odakint, a szakadó esőben. A levett holmikat beletette valami nyolyszatyorba, azt szorongatta másik kezében, indulásra várva.

Nem először van ilyen helyen — hasított a rémület Sárváriba. Ettől olyan görcs állt bele hirtelen, hogy az ajtókat alig bírta bezárni.

— Kisbogar, mintha ismernéd a járást — dadogta félszegen. — Ne haragudj, már megbántam, ahogy kimondtam, de mégis. Te tudod, hová kell menni!

Ildikó megállt előtte, még az esernyőt is félrehúzta a feje felől, úgy nézett rá a sötétben. Szakadt rá az eső, de ő észre se vette, miközben fájdalmasan szakadt fel belőle:

— Mert veled ide eljöttem, azt hiszed, mással is?! Hogyan juthattál ide, miféle nőekkel találkoztál közben?

Most kellett volna valamit mondani. De nem jött szó a szájára, szégyenkezve hallgatott. Nagyon restellte magát, belekarolt az asszonyba, és az esernyője alá bújt az eső elől, mintha a lelkiismerete elől menekülne.

Ildikót úgy érintette minden mondat, mintha leköpték volna. Lehetséges ez? Imre komolyan gondolja, hogy mással is, bárkivel? ... Hiszen még a férjével se szívesen, soha! Hát még idegennel! Évekig erre a napra várt, mint hajótörött a feltűnő mentőkre! Cuppogott a sár a talpuk alatt, azt hallgatták. Majd a faház tornácán Ildikó megszólalt:

— Azért gyanúsítasz, mert veled nekivágnék a vakvilágnak, mezítláb? Tudod, milyen aljas vagy, mennyire visszaélsz a bizalmammal?

Sárvári döbbenten dadogta:

— Ildikó, ezt nekem mondd?

Az asszony azonnal vágta rá:

— Kinek mondjam? Veled akartam már évek óta ilyen helyre eljönni. Ha tudni akarod, készültem rá, még a hely se volt ismeretlen, még ezt is elképzeltem. Ilyen szép erdőbe kívántam magunkat. Legfeljebb ez a nyomorult eső ért váratlanul. És amikor kicsit boldog lehetnék ezer nap várakozás után, te gyalázkodással kezded?

Magához szorította az asszonyt. Nem engedte, hogy kiszabadítsa magát. Bőrének illatát újra érezte, és vastag fekete haja ropogását is. Olyan volt minden, mint régen. Még az esőverés sem ismeretlen. Az erdőből jövet egyszer ugyanígy tönkreáztak. Akkor Ildikónál szárítkoztak meg, pontosabban egy pléd alatt, anyaszült meztelen, mert még az alsóneműjük is csuromvíz lett. Micsoda gyönyörűség volt ez akkor, micsoda boldogság! Csak még egyszer éreznék azt a csodálatos érzést.

A vénember a fabódé előtti tornácra topogott egy másik zseblámpával. Nem értette, mi leli a vendégeket, miért késlekednek. Átkiáltott:

— Nem tudják kinyitni? Vagy a kulcsot vesztették el?

A külső beavatkozás észhez térítette őket. Sárvári felkattintotta a zseblámpát megint, és gyorsan megnyitotta az ajtót. Belül villanykapcsoló volt, hamar meglették. De azt is, hogy az ablakról hiányzott a függöny, és az látott be, aki akart. Ezért a villanyról azonnal lemondtak. Az ággal se lehetett dicsekedni: két gyenge, koszos kempingágy nyújtózkodott egymás mellett, kockás terítővel letakarva. Ildikó a plédet gyanús érdeklődéssel felhajtotta,

azután a táskáját a pléhből készült parányi asztalra helyezte. Mindezek után körülnézett a nyomorúságos szobában, és újra eloltotta a villanyt.

— Édes, hadd szorítsalak végre úgy, hogy senki nem zavarhat.

Lesegítette Imréről a zakót, mint valami beteg emberről, azután gyorsan ledobta saját felső ruháját. Egy perc alatt megfedkezett az egész világról, nem tudta, hol vannak, csak a régen áhított férfi közelségét érezte. Átfonta a nyakát, és csókolta boldog nekifeledkezéssel.

A szél most átzúgott a fenyves között, majd hirtelen az ég nagyot csatant. Az imént még kissé gyérebben hulló esőt vad zápor váltotta fel. Kísérteties vadsággal a hullámos, színes műanyagból készült tetőn úgy dörömbölt a víz, mintha ideges emberek vernék mérgesen a taktust.

Az asszony mindebből nem vett észre semmit. Állt egyenesen, lihegve szorította magához olyan görcsösen, mintha attól félne, hogy azonnal elveszíti. Semmi fáradtságot nem érzett, semmi nyomasztót — mint évek óta már oly sokszor —, ellenkezőleg, vidám felszabadulást, megmagyarázhatatlan boldog könnyebbséget. Nehéz volt megérteni ezt, hiszen az imént még majdnemhogy árulással vádolta a másikat. Mi lehet az oka ennek a csaknem hisztérikus viselkedésnek? Ennyire elvesztette volna a fejét, hogy már nem tudja megkülönböztetni a boldogságot a reménytelenségtől?

Reménytelenség? Amikor végre itt vannak együtt? Áldassék a sors, hogy így sikerült!

Most bezárkózva, elhatárolva a külvilágtól, Sárvári is felengedett. Örült a karjában tartott fiatal nőnek, de ugyanakkor érezte, hogy valami behozhatatlan távolság van közöttük. Nem az évek, hiszen azok eltűnnek az idő múlásával. Kínzóbb gondolat kerülgette: csaknem bizonyosan rájött, hogy a szeretet nagysága különbözik náluk. És még nem is tehet róla. Ildikó, ha szabad, független párt kap maga mellé, szállni tud vele, mint valami rakéta a bolygók között. Száguld, és szeretetet, kedvességet szór szét, ahol megfordul. Az ő érzései viszont már apadóban vannak. Feleség, gyerek mind a szeretetét kopatták. Azoktól nem veheti vissza, még ha akarná sem. De nem is akarja. Örül, amiért itt van, örül még annak is, hogy kopog a zápor a tetőn, és ők ketten vannak. Sokat kapott az élettől, meglehet többet, mint megérdemelt. Talán vannak, akik a boldogságból se bírnak el többet a szokásosnál. Ő mindenesetre úgy érzi, hogy kiugrik a szíve a helyéből, és nem bírja tovább. Nem irigységből gondolja, csak úgy általában: jó lenne még egyszer olyan fiatalnak lenni, mint Ildikó. Akkor mindent elbirna. Bár meglehet, ez is csak áltatás.

Az asszony megérezte, mi játszódik le a férfiban. Elengedte egy pillanatra, és most ő villantotta fel a zseblámpát. De nem vett észre semmi különöset az arcán. Ahol a fény sugar előrevetődött, ott megnyomkodta a vassodronyos ágyat. A rugók erre keservesen felsírtak, mintha nyugalmuk háborgatói ellen panaszkodnának.

— Édes, hallod! Ezek még hangosabban tiltakoznak, szinte ijesztgetnek, mint a tető dörömbölése. A természet nem vett minket a kegyeibe.

Hallotta, de nem törődött vele. Mit számít mindez, amikor végre itt tartja a karjában az asszonyt. Most nem kell hazudni magának se: nagyon várta ezt a percet. Ildikónak megmondja azonnal, hiszen úgylis tudja, mennyire áhítozik érte. Az életben kevés ilyen óra akad, de ezek örökre szólnak. Mitől érzi meg az ember csalhatatlanul?

— Fekete-kisbogár, itt vagyok! — mondta szaggatottan. — Csak a tied vagyok.

Ildikó alig hallhatóan suttozta:

— Imre, ne engedj el még. Azt akarom, hogy sokáig éljen ez a mozdulat az emlékemben.

— Az örökkévalóságig!

Mégis elengedte az asszonyt, és a sötétben egy széles mozdulattal végigsöpört az asztalkán. Abban a pillanatban a nagy kézitáska hangos csörömpöléssel hullott alá. Ildikó pedig ösztönösen gyújtotta fel a villanyt.

— A baba! — kiáltotta. — A kislányomnak vettem, ma van a születésnapja!

Mindketten zavartan kaptak oda. A szép, szőke hajas baba egyik lába kettéhasadt a zuhanástól.

— Majdnem tönkrement — mondta Ildikó, és el akarta venni. De a férfi magához szorította, nem engedte el. Hiába akarta Ildikó megszemlélni a törött babát, Imre nem hagyta. Az arca egész sápadt lett, amint ide-oda húzgálták a babát.

— Mi bajod? — kérdezte Ildikó hátrább lépve. — Nem történt olyan nagy baj, nem kell tragikusan venni. Hagyjad, hadd nézzem!

Hosszú csend után szólalt meg. A tetőn kopogott a szakadó eső, alig lehetett érteni, mit mond:

— A fiam ezért akart telefonálni...

Ildikó értetlenül kérdezte:

— Ki telefonált?

— A fiam! Azt hittem, ő jelentkezik, amikor te hívtál. Neki is ma van a születésnapja. És vár. Ne haragudj, csak most jutott eszembe, de vár... ott-hon... Érted?... Én meg itt!

Ildikó kikapta a kezéből a babát, és hisztérikus kiáltással az arcához csapta. — Ez kell neked, ezt érdemled! Te gyáva, senki! — Aztán lerogyott a kempingágy szélére, ott zokogott, s szaggatottan törtek fel belőle a mondatok:

— Menj haza! Vidd a babát is! Ajándékba! Kit szerettem én évekig, kit szerettem!?

— Engem, kisbogár — kapaszkodott a mondatba.

— Én az életemet adtam volna érted!

— De engem várnak!

— Ez a tragédia, ez a szörnyűség — mondta az asszony, és zokogott az ócska vaságy szélén, megállíthatatlanul.

Az eső pedig kopogott a tetőn, érzéketlenül, egyhangúan...

